

TENS - TRANSKUTÁNNÍ ELEKTRONEUROSTIMULACE

Úvod

70. - 80. léta 20 století
ovlivnění bolesti u metastáz do těl obratlů elektrickými impulzy,
stimulace zadních míšních kořenů

Účinky

Neurostimulační - terapie bolesti
Myostimulační - elektrogymnastika
nejen proti bolesti!
nízkofrekvenční střídavé i stejnosměrné
pulzní proudy

Charakteristika

- nízkofrekvenční střídavé i stejnosměrné
- **pulzní proudy**
- 1-200 Hz: liší se šířkou i tvarem pulzu
- délka: 10–700 μ s
- **tvar: v podstatě jedno jaký, ale vždy strmý nástup
zásadní vliv polarity elektrod!!!
polarity impulzu!!!**

**z hlediska elektrotechniky je nepřijatelné hovořit o anodě a katodě,
je však třeba, odlišit, kde je pike – diferentní elektroda**

- monofázické

pulzní stejnosměrný proud
diferentní elektroda katoda
aplikace 30-60 minut
minimalizace elektrolytických dějů
zachování polární diferenciace elektrod

- asymetrické bifázické

střídavý proud
katoda – hrotová část, relativně krátký puls s velkou amplitudou
stimulační (depolarizační) účinek
anoda – *exponenciální část, relativně nízká amplituda, dlouhé trvání*, eliminuje elektrolytické děje bez
hyperpolarizace srovnatelné s hrotovým pulsem

Typy TENS

- kontinuální (plynulý, souvislý)
- alternující – každý druhý puls je zrcadlově obrácen
- randomizovaná (stochastická, náhodná)
- burst (skupiny, salvy) – burst frekvence 1-10 Hz
- surge (vlny, rázová TENS, amplitudově modulovaná burst TENS)
- někdy obálka (1-100 %), burst 1 %

Dělení TENS dle Edela

- konvenční: $\uparrow\uparrow f$ (10-200 Hz), $\downarrow I$ (25-30 mA)
Vařeka - puls 150 μ s, f 80-100 Hz
Poděbradský - puls 70 μ s, f > 50 Hz
proti adaptaci randomizace 30 %
intenzita nikdy nesmí „bolet“!!!
jen parestetické vjemy
účinek – vrátková teorie
dráždění A- β vláken
spíše kratší analgetický účinek
- acupuncture like-TENS (APL-TENS)
 $\downarrow f = 2$ Hz, $\uparrow\uparrow I$ do 100mA
Vařeka $f < 10$ Hz
Poděbradský i Edel
kont. 1-9 Hz, 0,1-0,3 ms, 20-45 min
burst 2-8 Hz; 0,25 ms, f (burst) 2 Hz
účinek – endorfinová teorie
dráždí vlákna A- δ + C vlákna
efekt později, ale déle trvá
- hyperstimulační TENS
 $\uparrow\uparrow f = 10-100$ Hz, $\uparrow\uparrow I$ do 100 mA
mechanismus jako u acuTENS
účinek relativně krátký (asi 20 min)
- mikroampérová TENS
Edel ji uvádí jako zcela novou variantu
charakterizuje ji pouze jako TENS s I $\downarrow\downarrow$

Dělení TENS dle Poděbradského

- vysokovoltážní terapie (režim constant voltage CV)

puls 0,02 ms, napětí až 500 V

účinek hlavně myorelaxační,

„střední“ analgezie pro konstantní

$f = 10 \text{ Hz}$, 200 Hz , $50\text{-}100 \text{ Hz}$

- mikroelektostimulace

puls 0,02ms, pauza 10-12 ms,

$f = 2 \text{ Hz}$ (endorfinová teorie) nebo $f = 80\text{-}120 \text{ Hz}$ (vrátková teorie)

intenzita podprahově senzitivní max 2 mA

- ultraelektostimulace

puls 0,5 ms, $f = 182 \text{ Hz}$

intenzita podprahově motorická (ovlivnění TrP)

Zdroje:

Poděbradský Jiří, Poděbradská Radana: *Fyzikální terapie*. Praha, Grada, 2009

Bolest. E-learningová podpora mezioborové integrace výuky tématu vědomí na UP Olomouc.

[on line]2013. [cit. 19.11.2013] Dostupné na internetu:

<<http://pfyziolifup.upol.cz/castwiki/?p=3898>>